

Cultură și populism

15 ianuarie. Ziua culturii naționale. Până acum câțiva ani era doar ziua nașterii lui Eminescu. Acum avem, iată, o zi a culturii. Ne lipsește însă cultura de fiecare zi. Educația minții, cum definea Eminescu însuși cultura. Chiar dacă într-un fel e o formă închisă de viață, ea este cel mai tare argument că nu suntem accidente ale naturii. Și nici indivizi incapabili să simtă plenar solidaritatea cu generațiile ce i-au precedat sau cu cele ce vor urma.

Seara, spectacol de gală pe TVR 2. O rușine: cultura română se rezumă la câțiva rapsozi care-și jelesc aceleași turme pierdute încă de pe vremea Cântării României. Nimic despre cultura și arta profesionistă. Și atunci ce rost are să mai vorbim despre întreprinderile artiștilor contemporani, despre împlinirile și, de ce nu, neîmplinirile plasticienilor, scriitorilor, muzicienilor, coregrafilor, regizorilor, actorilor noștri? Se vede treaba că amatorismul, impostura, divertismentul abuziv și derizoriu au îngropat valorile culturii savante, sădind pe mormântul acesteia florile de plastic ale democrației și populismului consumerist. De șaptezeci de ani România e într-o prezumțioasă, dacă nu chiar și premeditată, derivă pe apele tulburi ale anti-culturii. Și asta pentru că mass-media, mai cu seamă televiziunile, ne tratează ca pe niște handicapați, care musai să nu se deștepte ori să conștientizeze și să mărturisească actuala stare de fapt. Mass-media nu-și poate înfrâna râsul. Jubilează. A reușit să naționalizeze creativitatea. Să colectivizeze spiritul. Să golească arta sunetelor (dar mai e oare artă?) de acel conținut specific unui fenomen viu. Să transforme creația muzicală într-o simplă mașinărie ori o perversă mașinație aflată la îndemâna oricui. Din savantă și doctă, muzica a devenit populistă și derizorie.

Într-o anume accepție a termenului savant – aceea de pricepere, de măiestrie – lucrările de artă născute din exersarea principiilor estetice sunt în covârșitoarea lor majoritate animate de caracterul lor erudit, de încăpățânarea cu care sunt create, precum și de maldărul de cunoștințe și informații pe care autorii lor trebuie să-l posede și să-l vehiculeze. De altfel, erudiția, încăpățânarea și cultura generală sunt imanente operelor de artă așa-numite culte, opere care, ivite din exercitarea autonomiei esteticului, în principal, sunt, de asemenea, asistate de profesionalismul creatorilor, denotând un înalt nivel de instrucție și de virtuozitate tehnologică. Mefiența față de arta savantă e evidentă la noi și aiurea. Trăirea în prezent, aflarea și recuperarea valorilor acestuia

constituie testimoniul funciar al tinereții noastre. Or, din păcate, omenirea îmbătrânește și aceasta se vede tocmai prin respingerea valorilor culte ale prezentului, prin refugiarea tot mai frecventă și consistentă în trecut, aidoma unui bătrân, care rememorează în detaliu peripeții, de pildă, din cătănie, dar uită cu non-șalanță ce trebuie să facă în ziua respectivă. Mi-e din ce în ce mai clar: arta savantă e într-o comă profundă, iar unii dintre noi se pregătesc serios de parastas.

Liviu DANCEANU

DIN SUMAR

Ziua Culturii Naționale.....	2-7
Vladimir Cosma la Ateneu.....	8-10
Aniversare - Viorica Rădoi.....	11
Oedipe la ONB.....	12-13
Pe scena Operei.....	15-17
Concerte sub... lupă.....	18-19
Concursuri muzicale.....	20-21
Cenacluri muzicale.....	22-23
George Enescu și... lăutarii.....	24-25
Camelia Dăscălescu - 95!.....	32-33
Convorbirile A.M. - Ionel Tudor.....	34-36
Album cu amintiri - Ileana Popovici....	44-45
Discuri.....	46-47
Muzica pe micul ecran.....	48